

Shrnutí

Ačkoli se přesné definice různí, panuje o základních charakteristikách domácího násilí obecná shoda. Těmito charakteristikami jsou: určitá forma násilného chování, soukromí, ve kterém se toto násilí odehrává, blízký vztah mezi pachatelem a obětí a chroničnost násilných incidentů. Přestože doposud byla největší pozornost věnována násilí páchanému na ženách ze strany jejich partnerů, stoupá v posledních letech zájem i o jiné podoby domácího násilí, jako je násilné chování žen, násilí vůči seniorům, nebo násilí v homosexuálních vztazích.

Etiologie domácího násilí je složitá a nejednoznačná. Moderní teoretické přístupy preferují multikauzální modely, které přihlížejí ke společenským i individuálním kořenům násilného chování v intimních vztazích.

K bližšímu pochopení domácího násilí ho řada autorů klasifikuje, a to nejenom podle formy násilného chování, ale především podle jeho specifické dynamiky. Východiskem těchto klasifikací jsou ovšem převážně výzkumy týkající se žen v roli obětí domácího násilí a je tedy otázkou, do jaké míry se tato třídění dají aplikovat na jiné, výše zmíněné formy domácího násilí.

Výskyt domácího násilí ve světovém i národním měřítku je alarmující, zvláště vezme-li se v úvahu vysoká latence tohoto jevu. Snižování této latence je bezpochyby úkolem policejních, ale i sociálních služeb státu, nicméně pokud bude násilí vůči blízkým osobám považováno za legitimní, ať už jako prostředek výchovy nebo jako způsob řešení konfliktů, nedá se očekávat, že by se prevalence domácího násilí, i přes bezchybnou práci výše jmenovaných státních složek, výrazně snížila. Ačkoli rozdíly v metodice výzkumů vedou k poněkud odlišným závěrům co do konkrétního počtu násilných vztahů, pohlaví násilné osoby nebo závažnosti násilí, fakt, že soukromí rodiny či partnerského vztahu je nejčastějším dějištěm násilného chování, je nepopiratelný.

Z hlediska viktimologie představuje domácí násilí specifický problém. K primární viktimizaci dochází opakovaně, mezi obětí a pachatelem je blízký vztah a oběti trpí zvláštními potížemi nejen somatického, ale i psychického charakteru. Vzhledem k tomu, že rodina je i základním společenstvím ekonomickým a sociálním, přidává se ohrožení oběti sociálním vyloučením a ekonomickým nedostatkem. Nejvýznamnějším psychologickým konceptem následků domácího násilí je i dnes syndrom týrané ženy, resp. syndrom týraného partnera, nejedná se nicméně o jediný relevantní model. Vždy je nutno mít na paměti, že jsou-li v rodině děti, jsou i ony oběťmi domácího násilí, byť nepřímými, a z dlouhodobého hlediska je přítomnost u násilných incidentů mezi rodiči silným rizikovým faktorem kriminogeneze či naopak viktimogeneze.

Obdobně pachatelé domácího násilí se v některých rysech odlišují od pachatelů jiné trestné činnosti. Vedle pachatelů trpících psychologickými, resp. psychiatrickými problémy, tvoří výraznou skupinu i muži v běžném životě „normální“ a konformní, tzv. pachatelé dvojí tváře. I zde platí, že významnou facilitující okolností při vzniku domácího násilí je společenská tolerance vůči násilí, zvláště násilí odehrávajícímu se v privátním prostoru.

Prevence domácího násilí se odehrává na více úrovních. Žádné opatření, ať už se jedná o osvětu a výchovu, kriminalizaci domácího násilí, pomoc jeho obětem, zvláštní policejní či soudní příkaz charakteru vykázání násilné osoby nebo terapii pachatele i oběti není samospasitelné. V praxi se jako nejúčinnější prevence vzniku a opakování domácího násilí ukázaly interdisciplinární projekty, na kterých spolupracují veřejné subjekty se subjekty soukromými a jejichž cílem není primárně penalizace pachatele, ale naplnění maximy, že každý má právo na život bez násilí.